

ייפוי כוח מתמשך

Your Wish is Your Command

ליאורה מליניאק עו"ד ונוטריונית LIORAMALINIAK ADVOCATE & NOTARY
ארלוזורוב 111 מגדלי שקל תל אביב 62098 111 Arlozorov St. Tel Aviv 62098
טלפון: 972-3-6093033 פקס: 972-3-6093034 Fax: 972-3-6093034
office@maliniak-law.co.il

הקדמה

חשיבותו של תכנון משפטי מוקדם בתחום דיני המשפחה

תכנון משפטי מוקדם מתמצה, בדר"כ, בשני ערוצים:

- ניהול לצורך מניעה - ניהול מושכל של היחסים בתוך המשפחה.
- ניהול לצורך הסדרה - תכנון העתייד הכלכלי, מבעוד מועד, כל עוד יש כשירות ויכולת בחירה, וקביעת גורם מוסמך שיקבל החלטות במקומנו, אם וכאשר נגיע למצב בו לא נוכל לקבל החלטות, או כאשר נלך לעולמנו - בחיים זהו ייפוי כוח מתמשך, אחרי המוות זוהי הצוואה.

הקדמה

חשיבותו של תכנון משפטי מוקדם בתחום דיני המשפחה "אַחֲרֵי הַמְּבֹל"?

במהלך חיי היומיום, רובנו מנהלים את עצמנו בקפידה ובאחריות;
בודקים, מתייעצים, משווים, מנהלים מו"מ, ובסוף - מקבלים החלטות.
לעומת זאת -

תכנון העתיד האישי והכלכלי הוא מורכב, שהרי מדובר בתכנון מצבים, שלכאורה, אינם
דחופים.

ייפוי כוח מתמשך, כמו גם צוואה, נועדו לשמש פתרון למצבי קיצון -
לאירועים דרמטיים ולמצבי משבר, שמשפיעים לא רק על אדם עצמו, אלא במיוחד על אנשים
הקרובים והיקרים לו.

הקדמה

חשיבותו של תכנון משפטי מוקדם בתחום דיני המשפחה

הצורך לדאוג לגורל הרכוש, הנצבר במהלך חייו של אדם, הינו חיוני, תמיד. אך, ככל שמתבגרים, הצורך לדאוג לגורל הרכוש הולך ומתעצם.

עם העלייה המתמדת בתוחלת החיים, הצרכים הבסיסיים, הן הבריאותיים והן הכלכליים, משתנים, ובהתאמה - ההשפעה ההדדית ביניהם.

במקביל, מארג היחסים המשפחתי משתנה ללא הרף, ויש לו השלכות על החלטות בענייני רכוש וכספים.

כך, נוצר צורך ממשי בתכנון משפטי מוקדם = תכנון העתיד האישי והמשפחתי, כשהוא מגובה בכלים משפטיים.

ייפוי כוח מתמשך

הסבר כללי

ייפוי כוח מתמשך הוא מסמך משפטי, שמטרתו לאפשר לאדם להתכונן מראש למצב של חוסר כשירות, ולקבוע מי יהיה מיופה הכוח אשר יפעל בשמו ועבורו, ומה יהיו סמכויותיו.

ייפוי כוח מתמשך -

- יכול להיכנס לתוקף במצב של חוסר כשירות. זאת, בניגוד לייפוי כוח רגיל, אשר פוקע במצב של חוסר כשירות, ולא ניתן לעשות בו שימוש.
- ניתן לשינוי/ביטול בכל רגע נתון, כל עוד יש כשירות.

החוק מגדיר אדם הממנה מיופה כוח כ- "ממנה".

כל אחד מאיתנו - הוא ממנה פוטנציאלי!

ייפוי כוח מתמשך

המצב המשפטי לפני התיקון לחוק / המצב של מי שבוחר שלא לערוך ייפוי כוח מתמשך

חסרונות של מנגנון האפוטרופסות:

- לאדם שממנים לו אפוטרופוס אין שליטה על ההליך.
 - מדובר בהליך משפטי לכל דבר ועניין, אשר מעורבים בו גם האפוטרופוס הכללי וגורמי רווחה.
 - קרובי משפחה יכולים להתנגד למינוי.
 - לעיתים בימ"ש נאלץ למנות צד שלישי אובייקטיבי, מחוץ למשפחה.
 - פעולותיו של אפוטרופוס נתונות לביקורת של האפוטרופוס הכללי.
 - אפוטרופוס מחוייב, בין השאר: להגיש פירוט של כל רכושו של מי שמונה לו אפוטרופוס (= פרטה), להגיש דו"ח כספי אחת לשנה, המפרט את כל הפעולות שנעשו ברכוש, להשקיע כספים בהתאם לקבוע בחוק, ועוד.
- ייפוי כוח מתמשך פותר את החסרונות של מנגנון האפוטרופסות - הוא נכנס לפעולה בזמן אמת (= אובדן כשירות), ללא שיהוי, ומאפשר למיופה הכוח לפעול, גם ללא פיקוח, ככל שזאת בחירתו של הממנה.

ייפוי כוח מתמשך

למה צריך לעשות ייפוי כוח מתמשך?

לא ניתן לסמוך על הפתרונות שהשתמשנו בהם עד היום, שנועדו לפתור את מצב הביניים שבין אובדן הכשירות לבין מינוי גורם שיהיה מוסמך לפעול.

תקופה של אובדן כשירות, היא תקופה של כאוס בתוך המשפחה.

ייפוי כוח מתמשך מאפשר נחיתה רכה יותר על קרקע המציאות החדשה, והתחלת טיפול מהירה וקלה.

ייפוי כוח מתמשך נועד לתת פתרון מיידי למצב משברי, יכול לייתר מחלוקות משפחתיות באשר לאופן הטיפול בענייניו של הממנה, מבטיח רציפות של הטיפול בממנה ושל ניהול ההון המשפחתי.

ייפוי כוח מתמשך

העקרונות בבסיס ייפוי הכוח המתמשך

אחד העקרונות החשובים ביותר - התחקות אחר רצון הממנה.

מיופה הכוח מחוייב לשתף, ככל שניתן, את הממנה, בהליך קבלת ההחלטות לגביו:

- לברר מהו רצון הממנה
- לתת לממנה את כל המידע הנדרש
- לנמק את המלצתו כיצד יש לפעול

ככל שלא ניתן לברר את רצון הממנה, מיופה הכוח נדרש להסיק מהו רצונו, וזאת עפ"י תוכנו של ייפוי הכוח, התנהגות הממנה בעבר, השקפת עולמו של הממנה, ואורח חייו.

ייפוי כוח מתמשך

באלו תחומים ניתן לתת סמכויות למיופה הכוח

מיופה הכוח יכול, בכפוף להוראות והגבלות שקבע הממנה בייפוי הכוח, לפעול בכל ענייניו של הממנה, או בחלקם, והכל עפ"י רצון הממנה.

עניינים רכושיים

עניינים אישיים

עניינים רפואיים

ייפוי כוח מתמשך

איך בוחרים מיופה כוח ומי יכול להתאים לתפקיד הזה

מיופה הכוח הוא איש אמון של הממנה.

מיופה הכוח צריך להסכים להתמנות. עליו לקרוא את ייפוי הכוח, להבין את תוכנו, ולחתום עליו בפני עו"ד, ביחד עם הממנה.

מי יכול להתאים להתמנות כמיופה כוח?

משפחה גרעינית - בן/בת זוג וילדים (מעל גיל 18)

קרובי משפחה - משפחה מורחבת

חבר, ידיד משפחה

איש מקצוע

ייפוי כוח מתמשך

איך בוחרים מיופה כוח ומי יכול להתאים לתפקיד הזה

ניתן, ולעיתים אף רצוי, למנות יותר ממיופה כוח אחד:

- מיופיי כוח במשותף

ניתן למנות מס' מיופיי כוח שיפעלו בכל העניינים.

ניתן לפצל את הסמכויות של מיופיי הכוח בין העניינים השונים - כל אחד עפ"י יכולותיו.

- מיופה כוח חלופי

החוק מגדיר מצבים שבהם מיופה כוח אינו יכול לבצע את תפקידו. במצבים אלה, ובהנחה שיש רק מיופה כוח אחד - ייפוי הכוח פוקע. ניתן להיערך לכך מראש, ולמנות מיופה כוח חלופי, שמהווה גיבוי.

ייפוי כוח מתמשך

איזה הוראות נותנים למיופה הכוח

ייפוי הכוח נערך על גבי טופס מובנה, וקיימת אפשרות לפרט 'הנחיות מקדימות' - הוראות והסברים למיופה הכוח, כיצד לפעול בעניינים השונים, וכך ליצור מסמך אינדיווידואלי המשקף באופן הנכון ביותר את רצון הממנה ואת מערכת היחסים, כפי שהוא רואה אותה עם מיופה הכוח - סוג של תכנית לחיים.

להנחיות המקדימות 2 מטרות עיקריות - לפרט את רצונו של הממנה בכל הקשור:

- לטיפול בו, בגופו וברכושו - לרווחתו
- לתמיכה כלכלית במשפחתו - לרווחתם

ייפוי כוח מתמשך

מנגנוני בקרה ופיקוח על מיופה הכוח - כן או לא?

ככלל, המחוקק סבור שכאשר הממנה בוחר, מרצונו החופשי, אדם מוכר ומהימן עליו, כמיופה כוח - אין צורך במנגנון של פיקוח שוטף של המדינה.

קיימות מס' אפשרויות לפקח על החלטותיו ופעולותיו של מיופה הכוח:

- מינוי של מס' מיופיי כוח
- אנשים מיוחדים
- מנגנון דיווח לאפוטרופוס הכללי

ייפוי כוח מתמשך

תפקיד עורך הדין בעריכת ייפוי כוח מתמשך

עפ"י החוק, רק עורך דין אשר עבר הכשרה מיוחדת מטעם האפוטרופוס הכללי, וקיבל הסמכה - רשאי לערוך ייפוי כוח מתמשך.

תפקידו של עורך הדין, במסגרת תהליך עריכת ייפוי הכוח, הוא משמעותי;

- בדיקות שעליו לבצע לצורך התרשמות מכשירותו של הממנה, ועמידתו של מיופה הכוח בתנאים שקובע החוק.
- הסברים שעליו לתת לממנה ולמיופה הכוח.

עורך הדין צריך להיות מעורב בפרטי פרטים, כדי להבין את הצרכים ולהתאים להם את הפתרונות.

כלים משפטיים נוספים במסגרת תכנון משפטי מוקדם

רצוי ונכון לקבל ייעוץ והכוונה לאו דווקא בעת משבר וסכסוך,
אלא מראש, כתכנון מחושב וארוך טווח

הסדרה ותכנון של החיים "עד 120"

- הסכמי ממון
- הסכמי מתנה / הלוואה
- עסקאות נדל"ן
- העסק המשפחתי - העברה בין-דורית / מכירה
- עריכת צוואה / עדכון צוואה / הקמת נאמנות
- ייפוי כוח מתמשך
- הסכמי דיור מוגן
- הסדרה מול גופים פיננסיים:
 - מול הבנק - סעיף אריכות ימים
 - מול קופת גמל - קביעת מוטבים

הסדרה ותכנון של החיים "אחרי 120"

- עריכת צוואה
- ירושה עפ"י דין - חוק הירושה קובע, למעשה, "מעין צוואה", אשר נכנסת לתוקף בכל מקרה בו אין צוואה. החוק יוצר בפועל שותפויות מכבידות בין בני משפחה, שצוואה יכולה להסדיר בצורה יותר ידידותית.
- פתרון סכסוכי ירושה ע"י הסכמי חלוקת עיזבון

בחירת דמות מפתח

קיימת אפשרות לבחור ולהחליט, מראש, על מי אפשר לסמוך - אישית, אתית ומקצועית.

האפשרות ישימה בשני השלבים - לפני ואחרי 120.

במסגרת החשיבה המשפחתית/מערכתית על - כיצד יראו חיי המשפחה בעתיד.

- מיופה כוח עפ"י ייפוי כוח מתמשך
- מנהל עיזבון עפ"י הוראה בצוואה
- נאמן עפ"י הוראה בצוואה